

ทะเบียนนฤมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

"สืบสานมรดกทางปัญญา สร้างคุณค่าให้ชุมชนอย่างยั่งยืน"

บทนำ (Introduction)

"ในสภาวะปัจจุบัน การค้นหาเส้นทางที่จะก้าวเดินต่อไป จำเป็นต้องหันกลับไปมองสิ่งดีๆ ที่เรามีอยู่ นั่นคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ผ่านการลองผิดลองถูกและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่มั่นคงและยั่งยืน"

เอกสารฉบับนี้เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ของตำบลบางครก เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น

— องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาชุมชน

องค์ความรู้ที่สั่งสมและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จนกลายเป็น
บรรทัดฐานและค่านิยมของชุมชน สอดคล้องกับปรากฏการณ์
ธรรมชาติและวิถีชีวิต

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์จน
ตกผลึกเป็นแนวทางแก้ปัญหาและจัดการชีวิตได้อย่างเหมาะสม
ตามกาลเวลา

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น 10 ด้าน

1. ด้านเกษตรกรรม
การเพาะปลูก/ขยายพันธุ์

2. ด้านหัตถกรรม
จักสาน/งานช่าง

3. ด้านการแพทย์ไทย
สมุนไพร/นวดแผนโบราณ

4. ด้านทรัพยากร
การอนุรักษ์ป่าชายเลน

5. ด้านกองทุนชุมชน
สวัสดิการชุมชน

6. ด้านศิลปกรรม
จิตรกรรม/ดนตรี/การละเล่น

และด้านภาษา/วรรณกรรม, ปรัชญา/ศาสนา, โภชนาการ และองค์กรชุมชน

อัตลักษณ์มอญบ้านบางลำภู

การปักสไบมอญและภาษามอญ

- การปักสไบมอญ: มรดกล้ำค่าที่สะท้อนเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ผ่านลวดลายบนพื้นผ้า (น.ส.ธิตติยา พูลพีชร์)
- ภาษามอญ: การอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่นเพื่อให้ลูกหลานอ่านออกเขียนได้ (จ.ส.อ.สง่า บุตรรัตน์)
- อาหารมอญ: ข้าวแช่ และอาหารพื้นบ้านที่ทำขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์

ภูมิปัญญา "น้ำตาล มะพร้าว"

รสชาติแห่งเมืองเพชร

การแปรรูปมะพร้าวในพื้นที่ให้เป็นน้ำตาลมะพร้าวคุณภาพสูง มีกลิ่นหอม รสชาติหวานนุ่มนวล เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

- กรรมวิธีแบบดั้งเดิม เคี่ยวด้วยเตาฟืน
- สะอาด ปลอดภัย ไร้สารกันบูด
- แหล่งผลิตสำคัญ: ม.4, ม.5, ม.10 และ ม.11

โดยปราชญ์ท้องถิ่น เช่น นายมนตรี แสงจินดา และ
กลุ่มน้ำตาลเมืองเพชร

งานช่างและหัตถกรรมไม้กลึง

ไม้กลึงและงานแกะสลัก

การคัดเลือกไม้ที่มีความเหนียวและลวดลายสวยงาม เช่น ไม้มะพร้าว ไม้กลึงและแกะสลักเป็นรูปทรงต่างๆ

- นายวิเชียร ราชวงศ์: เชี่ยวชาญการกลึงไม้มะพร้าว (ม.1)
- นายชูชีพ ป้านประดิษฐ์: งานแกะสลักไม้สูง-นูนต่ำ (ม.3)
- นายสนั่น ศรีศักดิ์: งานปูนปั้นและงานไม้ประดับวัด (ม.3)

หัตถกรรมจักสานใบมะพร้าว

การสานตัวสัตว์จากวัสดุธรรมชาติ

การนำใบและทางมะพร้าวที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น มาประดิษฐ์เป็นรูปร่างสัตว์ เช่น ต๊กแตน ปลา และนก

- นางเรณู บุญยง (ม.3): สานสัตว์จากใบมะพร้าว
- นางวรรณาสังขทรัพย์ (ม.12): สานนก/ปลา สร้างรายได้เสริม
- สะท้อนความคิดสร้างสรรค์และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

การแพทย์แผนไทยและนวดโบราณ

นวดเพื่อสุขภาพโดยผู้พิการทางสายตา

ภูมิปัญญาการนวดแผนไทยแบบดั้งเดิมที่เน้นการยืดเส้นและกดจุดอย่างแม่นยำ ช่วยระบบไหลเวียนโลหิตและผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

- นายบุญยืน เพชรศรี (ม.3): ปราชญ์นวดแผนไทย
- นางมาลัย เจริญนทร์ (ม.5): เชี่ยวชาญการนวดรักษาโรค
- เป็นการใช้ทักษะความชำนาญพิเศษเพื่อสร้างอาชีพและดูแลสุขภาพคนในชุมชน

วัฒนธรรมไทยทรงดำและการเย็บตับจาก

วิถีไทยทรงดำ (ม.7)

การสืบสานประเพณี การแต่งกาย และพิธีกรรมจากบรรพบุรุษ
(นายบุญชิง ต้นไทย)

การเย็บตับจาก (ม.5, ม.9, ม.11)

การนำใบจากมาเย็บเป็นตับสำหรับมุงหลังคา ทนทานและ
ระบายความร้อนได้ดี

สรุปภาพรวมทะเบียนภูมิปัญญาตำบลบางครก

หมู่ที่	สาขาภูมิปัญญาเด่น	ตัวอย่างปราชญ์ท้องถิ่น
1-2	ไม้กลึง, เกษตรปลอดสารพิษ	นายวิเชียร, นายอูน
3-4	วัฒนธรรมมอญ, นวดไทย, สานใบมะพร้าว	จ.ส.อ.สง่า, นายบุญยืน, นางเรณู
5	น้ำตาลมะพร้าว, เย็บตับจาก, ไม้กวาดก้านมะพร้าว	นางกัญญา, นางสาวอิง, น.ส.นิพา
6-7	มะพร้าวน้ำหอม, ไทยทรงดำ, ขนมจาก	นายประสงค์, นายบุญชิง, นางเอื้อน
8-10	สานไม้กวาด, เย็บตับจาก, น้ำตาลมะพร้าว	น.ส.ภาวรีย์, นายเสนาะ, นางเฉลิม
11-12	เลี้ยงไส้เดือน, เกษตรผสมผสาน, รูปภาพจากกาบมะพร้าว	น.ส.สุนิ, นายปรีชา, นายสายชล

ขอบคุณครับ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก

☎ โทร. 0-3270-6121

📍 ต.บางครก อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี